

IZ INOSTRANIH ARMIIJA

ZENEVSKE DISKUSIJE O TERITORIJALNIM VODAMA

Kako je javljeno iz Ženeve, Međunarodna pravna komisija sastavljena od 15 država članica Ujedinjenih nacija glasala je, posle pet godina diskusija, da se ne donese nikakva odluka o širini teritorijalnih voda i predložila je da se to pitanje reši na jednoj međunarodnoj konferenciji. Ona je pripremila nacrt Uredbe o »režimu na otvorenom moru«, koji čeka da bude odobren na sledećoj sednici Generalne skupštine UN.

U tekstu nacrta koji je nedavno izglasan — devet država je glasalo za (među njima Britanija, SAD i SSSR), dve protiv (Francuska i Čehoslovačka), a četiri su se uzdržale od glasanja — Komisija »priznaje da međunarodna praksa nije svuda istovetna što se tiče demarkacione linije teritorijalnog mora«.

U nacrtu se nastavlja: »Komisija smatra da međunarodni zakon ne dozvoljava proširenje teritorijalnog mora preko 12 milja. Ne donoseći nikakvu odluku po pitanju širine teritorijalnog mora u pomenutoj granici, Komisija primećuje da su mnoge države utvrdile širinu preko tri milje, ali ne priznaju takvu širinu kada je širina njihovog sopstvenog teritorijalnog mora manja. Ona smatra da bi se širina teritorijalnog mora morala utvrditi na jednoj međunarodnoj konferenciji.«

Britanski delegat je istakao da je Komisija već dala pravo obalskim zemljama da preduzmu jednostranu akciju radi zaštite ribarstva izvan teritorijalnih voda i ako bi se davale dalje koncesije u pogledu teritorijalnog mora, neke bi države mogle da zahtevaju i kontinentalne grebene.

(Britanska informativna služba, 23 jun 1956)

SAD I ZEMLJE AMERIČKOG KONTINENTA

NADZVUČNI VAZDUŠNI NAPAD

Kapetan Barlard Smol, jedan od projekatanata u Opitnom centru vazdušnih projektila američke vazduhoplovne baze Patrik, u Floridi, u članku *Šta treba činiti kada je zvučni pucanj uperen u nas pri nadzvučnom vazdušnom napadu* smatra logičnim da postoji mogućnost od nadzvučnog napada na jedinice KoV i da zbog toga treba preduzeti sve mere u cilju planiranja odbrane od takvog napada. Međutim, s obzirom na to da po tom pitanju nema ranijih iskustava, postavlja se problem kako planirati odbranu. U svakom slučaju, da bi se mogle planirati i preduzeti mere koje će sprečiti potpuno iznenađenje, potrebno je bar teorisko poznavanje novog vida vazdušnog napada, iako je izvesno iznenađenje neminovno, pošto će nadzvučni napad na jedinice KoV svakako predstavljati prilično veliki udar. Činjenica je da avion sa nadzvučnom brzinom od preko 800 milja/čas (oko 1.260 km/čas), predstavlja vrlo opasno oruđe koje leti veoma brzo i blizu iznad trupa i koje može da menja svoj položaj u sve tri dimenzije. Zbog izbegavanja mogućnosti radarskog otkrivanja od strane branioca, avioni će se približavati objektu napada na vrlo maloj visini, nalećući opštim pravcem koji vezuje neprijateljski front sa objektom. U cilju iznenađenja i sopstvene zaštite, napad u prvom naletu izvršiće se na minimalnoj visini. Za sledeći nalet, ukoliko bude potreban ponovni napad, avioni će povećati visinu kako bi mogli osmotriti zaklonjene objekte napada. Za prvi nalet u vazdušnom napadu neprijatelj može očekivati stotocentni izgled na uspeh, ali će efikasnost sledećeg naleta zavistiti od stanja vazdušne pre-

vlasti. Ako, pak, branilac bude imao vazдушnu prevlast, prvo povećanje visine napadačevih aviona biće početak dejstva braniočevih dirigovanih projektila, a zatim će radari uhvatiti napadača i slediće navođenje sopstvenih aviona, posle čega će početi vazдушna borba, sa svim njenim problemima. Međutim, ako napadač bude imao prevlast u vazduhu, on će ponavljati nalete sve dok im dejstvo bude efikasno.

Smatra se da u nadzvučnom napadu neprijatelj neće napadati konvencionalnom mitraljeskom vatrom, pošto će istaknuti elementi branioca biti uglavnom oklopljeni i u široko rastresitom rasporedu. Neki tipovi oružja čije se dejstvo izražava na širem prostoru biće upotrebljeni u cilju oštećenja oklopa, ako je to moguće, da bi potom gadali i ljude oko njih. Međutim, biće potrebno svega nekoliko delova sekundi da ljudstvo nađe sebi zaklon.

Smatra se da za otkrivanje aviona u niskom letu, pa čak i onih sa podzvučnom brzinom, ima malo izgleda. Avioni sa nadzvučnom brzinom i u niskom letu, stvaraće približno isto onoliko buke koliko granata haubice ili laki tenk, ali će posledice biti veoma jake. Sama buka aviona dolaziće u vidu levkastog talasa zvuka čiji će šiljasti deo biti upravljen prema svakom čoveku koji ga čuje. Međutim, vizuelno osmatranje aviona biće samo trenutno; moći će se zapaziti samo jedan zvučni srebrnasti predmet i njegov trag koji iščezava prema horizontu.

Jačina zvuka aviona velike brzine u niskom letu biće tako velika da će prosto izazvati fizički bol u ušima ljudi ispod njega. Psihološki efekat biće u najboljem slučaju dekoncentrisanost, a u najgorem panika. Jedinice na otvorenom zemljištu mogle bi ostati bez veze i kontrole svojih komandanata. Zbog toga se treba pripremiti i očekivati da svaki čovek može biti nerviran, uznemiren ili potpuno ravnodušan, »sleden« od užasa i neizvesnosti.

Ako zamislimo današnje nadzvučne avione koji lete na visini 120 m brzinom od 1.200 milja/čas (1930 km/čas), koja nije nemogućna, oni će stvoriti udarni talas konusnog oblika koji će izazvati veliki pritisak ispred nosa aviona, te će se na zemlji čuti kao pucanj prouzrokovan nadzvučnom brzinom leta. Udarni talas pri letu na visini nižoj od 120 m srućiće se na zemlju bukom koja je 60 puta jača od zvuka groma i od koje će pucati bubne opne. Sličan zvučni udarni talas proizvodi i pritisak vazduha na repu aviona koji stiže na zemlju neposredno posle zvuka koji proizvode motori aviona. Prema tome, nadzvučni avion pretstavlja sam po sebi oružje čak i kad ne gađa. Zvučni udarni talasi aviona sa brzinom oko 1.260 km/čas mogu prouzrokovati bol u ušima ljudi na udaljenosti od nekoliko stotina metara od pravca leta aviona.

Kakve mere zaštite treba onda preduzeti? Smatra se da bi se individualna zaštita od nadzvučnog pucnja mogla ostvariti običnim ušnim poklopcima, koji bi sprečavali jake, ali bi istovremeno omogućavali slobodan prolaz normalnih zvukova. Mada nadzvučni pucanj nije smrtonosan, pošto može da prouzrokuje samo trajno oštećenje ušnih membrana, treba tražiti rešenje zaštite od njega.

Pošto je zvuk talasno kretanje, a postoje razna sredstva za povećanje raznih vrsta tih kretanja, neki ljudi veruju da bi bilo moguće pojačati ili koncentrisati zvučne talase koje izaziva avion, tako da se njihova energija upravi na mali prostor čime bi se mogla ostvariti velika oštećenja. Čak se predviđa da bi se to moglo ostvariti međusobnom akcijom dva istovremena talasa iz dva aviona koji lete u naročitoj formaciji, ili jednim avionom koji manevruje prema određenom cilju.

U članku se podvlači da, i pored postignutih nadzvučnih brzina, izgleda da će zbog izvesnih ograničenosti bilo ljudskih, bilo zbog osetljivosti materijala — aviona, vazdušni napadi protiv jedinica KoV sa malih visina ostati normalno ispod zvučnih brzina; međutim, to ne znači da se situacija neće menjati i zbog toga se smatra da danas treba planirati i nadzvučne vazdušne napade i zaštitu od njih.

S. B.

REORGANIZACIJA AMERIČKIH VOJNIH ŠTABOVA NA DALEKOM ISTOKU

Planovi SAD za reorganizaciju visoke vojne komande na pacifičkom području mogu nagovestiti izvršenje obećanog »postepenog povlačenja« američkih kopnenih snaga iz Japana, izjavljuje se u ovlašćenim krugovima.

U okviru dalekosežne reorganizacije, Ministarstvo odbrane saopštilo je da će kroz godinu dana biti rasformiran štab *Glavne komande za Daleki Istok* u Tokiju. Odbranbeno područje ove komande — Okinavu, Japan i Koreju — i njene zadatke, primiće sada pod svoju nadležnost admiral Feliks Stamp sa svojom glavnom komandom za Pacifik na Havajima. Ova reorganizacija neće obuhvatiti trupe SAD koje se sada nalaze na Okinavi. Admiral Stamp je inače nadležan za ostalo pacifičko područje i pod njegovom se komandom nalaze kopnene jedinice, mornarica i vazduhoplovstvo.

Vojne vlasti izjavljuju da će možda jedna od posledica ovog poteza biti davanje potstreka Japanu da ubrza svoje napore za ponovno naoružavanje, koji prilično zaostaju. SAD insistiraju na tome da japanske kopnene snage imaju 350.000 ljudi u deset divizija, dok se japanski vojni rukovodioci zalažu za brojno stanje od 180.000 ljudi.

SAD i Japan, prilikom diplomatskih razgovora u Vašingtonu u avgustu prošle godine, postigli su sporazum da Japan što pre primi na sebe glavnu odgovornost za odbranu svoje zemlje. Oni su isto tako postigli sporazum o »postepenom povlačenju« kopnenih snaga SAD, ukoliko se bude povećavala vojna sposobnost Japana.

SAD imaju sada u Japanu jednu diviziju, jedan puk pomorske pešadije i pomoćne jedinice.

Saopštavajući odluku o reorganizaciji na pacifičkom području, Pentagon napominje da se ne očekuju »veće promene u razmeštaju oružanih snaga SAD« u vezi sa reorganizacijom. Međutim, posmatrači konstatuju da se reorganizacija komandi na pacifičkom i drugim područjima preko okeana poklapa sa planovima (koji se sada rade) za smanjivanje brojnog stanja tokom idućih nekoliko godina. Veruje se da će očekivana smanjenja povući za sobom veće razmeštaje prekomorskih snaga SAD.

U okviru reorganizacije koja je nagoveštena, brojno stanje vojnika u štabovima smanjiće se za više hiljada ljudi. Predviđaju se ove mere:

Komanda za Daleki Istok, koja je bila obrazovana krajem Drugog svetskog rata, biće povučena i kombinovana sa Komandom za Pacifik do 1 jula iduće godine.

Ujedinjena Komanda (OUN) prebaciće se iz Tokija u Koreju i tamo će se zadržati zbog »neresene političko-vojne situacije koja još postoji otkako je započelo primirje u Koreji«.

U Tokiju će ostati jedan mali američki štab radi saradnje sa japanskim odbranbenim snagama i nadzora nad američkim snagama koje ostaju u Japanu.

Komanda SAD za Severoistok — koja obuhvata Grenland, Njufaundlend i Labrador — biće ukinuta 1 septembra, a njene će vazduhoplovne odbranbene jedinice biti stavljene pod komandu generala Irla E. Partridža, komandanta kontinentalne vazdušne odbrane u Kolorado-Springsu, u Koloradu. Partridž će primiti pod komandu jedinice vazdušne odbrane na Aljasci, a Stamp će biti odgovoran za pomorske komunikacije za Aljasku. One se sada nalaze u nadležnosti Komande Aljaske.

U vojnim krugovima navodi se da će se reorganizacijom ukloniti podeljenost odgovornosti na pacifičkom području, obezbediti više elastičnosti u kontrolisanju »ograničenih snaga SAD na tom području i smanjiti broj štabova« — što je uvek bilo predmet kritika u Kongresu.

(United Press, 19 jul 1956)

NOVI KOMANDNI AVION ARMIIJE SAD

Američka kopnena vojska poručila je 6 dvomotornih aviona *D 50 Bonanza* za potrebe komandovanja na bojištu. Ovaj aparat je ustvari poslednja verzija aviona

L-23, koji se već u velikom broju upotrebljava u kopnenoj vojsci, za opšte svrhe, vezu i obuku u letenju na dvomotorcima.

Avion nove verzije je opremljen motorima sa visokom kompresijom i ima prosečnu brzinu od oko 350 km/čas i koristan plafon od 6.000 m. Akcioni radijus, sa standardnim rezervoarima, iznosi oko 2.000 km.

D 50 može primiti 6 osoba i raspolaže svim instrumentima za letenje po svakom vremenu. Avion je projektovan tako da se može lako modifikovati za raznovrsnu primenu kao što su, naprimer, transportna, sanitetska i aerofotografska služba i dr. Naročita karakteristika mu je u tome što je izuzetno pogodan za poletanje sa malih aerodroma.

(Military Review, jun 1956)

ZEMLJE BRITANSKE ZAJEDNICE NARODA

PRINUDNA POPUNA BRITANSKOG POMORSKOG VAZDUHOPLOVSTVA

U Britaniji se za osmatračku službu pomorskog vazduhoplovstva dobrovoljno javio tako mali broj oficira da je Admirallitet morao da pribegne izvesnoj »presiji« na mlade oficire za ovu vrstu specijalizacije za popunu avionskih posada. Prva partija ovih oficira pohađala je izviđačko-osmatrački tečaj u Pomorsko-vazduhoplovnom centru u Kaldrouzu, Kornvol, i očekuje se da će se broj slušalaca i dalje povećavati.

Svi ovi oficiri su mlađi poručnici sa diplomom osmatračke službe i fizički sposobni za letenje na najsavremenijim mlaznim avionima. Pošto je u prvom trenutku bio potreban relativno mali broj oficira, smatralo se da je najpravičnije da se taj broj među kandidatima — obezbedi kockom.

Predviđeno je da se oni oficiri koji bi se protivili prinudnom letenju mogu žaliti višim pretpostavljenim starešinama, ali samo u slučaju jakih i opravdanih razloga; takvi bi oficiri i dalje ostali na komandnim dužnostima.

Pošto prođu kroz tečaj za osmatračku službu koji traje oko godinu dana, poručnici, zajedno sa oficirima-dobrovoljcima biće dodeljeni eskadrilama prve linije koje su opremljene mlaznim lovcima za noćno letenje i za letenje po svakom vremenu, kao što su *Sea Venom* ili uskoro i *DH 110*. Oni će biti dodeljeni ili protivpodmorničkim eskadrilama sa odgovarajućim avionima, ili helikopterima, ili, pak, avionima za radarsko osmatranje i javljanje. U toku svoje letačke karijere ovim će oficirima biti omogućen po jedan staž u odgovarajućim činovima i funkcijama da bi se osposobili za dalje unapređivanje u komandnoj grani, pošto im staž u pomorskom vazduhoplovstvu bude istekao.

Prekid obuke. Potreba za ovakvom prinudnom popunom proizišla je iz odluke koja je bila doneta 1945 da se obuka oficira kao vazdušnih osmatrača obustavi. Te su zadatke bili preuzeli podoficiri-specijalisti, ali je bilo ustanovljeno da bi visoki nivo sposobnosti osmatrača, od čijih bi izveštaja mogao u priličnoj meri zavisiti ishod savremenog pomorskog boja, bio najbolje obezbeđen među oficirima sa iskustvom u navigaciji i najmodernijoj brodskoj službi.

Stoga su 1949 ponovo otpočeli oficirski tečajevi i organizovana je kampanja za regrutovanje mladih ljudi sa kraćim stažom u ratnoj mornarici, kao osmatrača. Pošto se nije javio dovoljan broj dobrovoljaca, to je svaki fizički sposoban mlađi poručnik komandne grane mogao da bude pozvan u letačku službu.

Karakteristično je da je ovo prvi put od poslednjeg rata da su mornarički oficiri bili prinuđeni da lete. U toku rata, naročito u prvim godinama, samo mali broj oficira koji se nije dobrovoljno javio bio je određen u letaćku (osmatračku) službu.

Admiralitet se nada da ovakav sistem popune neće biti trajnog karaktera i da će se naći način da se za ovu službu obezbedi dovoljan broj dobrovoljaca.

(US Naval Institute Proceedings, maj 1956)

AMFIBISKE VEŽBE BRITANSKE POMORSKE PEŠADIJE U ARKTIČKOM KRUGU

Ove godine će rezervisti britanske pomorske pešadije (*Royal Marines*) prvi put učestvovati u vežbama za ispitivanje efikasnosti norveške odbrane, da bi stekli iskustvo u amfibiskom iskrcavanju na strme, planinske obale.

Kontingent od 280 ljudi svih činova pomorske pešadije, među kojima i 60 rezervista, ukrcao se početkom jula u 3 broda britanske ratne mornarice. To su brodovi klase *Daring*, razarači *Delight*, *Comet* i *St. Kitts*. Vežbe su zajednički organizovale Britanija i Norveška i nose naziv *Midnight Sun* (Ponoćno sunce). Brodovi nose desantna vozila sa kojih će se pomorski pešaci iskrcati na »neprijateljsku« obalu Severne Norveške u Arktičkom krugu i napadati izvesne položaje na kopnu.

Napade će odbijati jedinice norveške redovne armije i norveške domaće straže. Svi rezervisti su se dobrovoljno javili da učestvuju u arktičkim vežbama.

(Britanska informativna služba, 14 jul 1956)

ZAPADNA NEMAČKA

PERSPEKTIVE ZAPADNONEMAČKOG VAZDUHOPLOVSTVA

Planovi za izgradnju novog zapadnonemačkog vazduhoplovstva predviđaju, između ostalog, da će se oko 1960 u potpunosti izgraditi *taktička borbena avijacija*. Ona će se najvećim delom sastojati iz mlaznih lovaca i izviđačkih aviona.

Prve vazduhoplovne jedinice treba da budu gotove u proleće 1957 i verovatno će biti opremljene američkim avionima.

Vazduhoplovstvo će se sastojati iz 20 eskadrila, sa oko 1.500 aviona i 80.000 ljudi, uključujući tu i neletačko osoblje. Američko vazduhoplovstvo obučilo je oko 75 ranijih oficira *Luftwaffe*, a nekoliko njih i britansko. Oni će postati instruktori. Pored toga, izvestan broj odabranih oficira obučen je u SAD i Britaniji za više zadatke. Oni će se detaljno upoznati sa problemima strategijske avijacije i ratovanja dirigovanim projektilima.

U okviru sadašnjih planova, prvi avioni biće *F-86 D Thunderjet*. Osnovna organizacija vazduhoplovstva biće sledeća:

8 eskadrila lovaca-bombardera; 4 eskadrile dnevnih lovaca-presretača; 3 eskadrile lovaca za let po svakom vremenu; 3 taktičke izviđačke eskadrile; 2 transportne eskadrile; asortiman aviona za vezu i artiljerisko osmatranje.

Vazduhoplovstvo neće imati sopstvene PA jedinice bazirane na zemlji, ali će ove ući u sastav kopnene vojske — kao posledica nemačkog iskustva iz Drugog svetskog rata. Međutim, imaće 2 lako pokretljiva radarska puka radi učešća u sistemu radarskog davanja podataka o naletu nepr. aviona u akvriu NATO-a.

Najveći broj aerodroma koji će se upotrebiti biće oni koje će Nemačkoj vratiti SAD i Britanija.

(Military Review, jun 1956)

ŠVEDSKA

SARADNJA IZMEĐU ŠVEDSKE ARMIJE I ORGANA CIVILNE ZAŠTITE

Problem saradnje armije sa organizacijama civilne zaštite stoji u centru pažnje niza zemalja, s obzirom na to da gotovo u svima preovlađuje mišljenje da

u savremenom ratu ne bi postojao front u starom smislu reči, već bi celokupna teritorija bilo koje države umešana u ratni sukob bila ustvari ratno poprište. A pošto se mora računati da će se deo armije nalaziti u pozadini (zbog eventualnih vazdušnih desanata, odbrane od vazdušnih napada, itd.), dok munjevita i masovna upotreba savremenih oružja može dovesti do situacije u kojoj će se morati upotrebiti sve raspoložive snage, to sve praktično znači da će se istovremeno organizovati i međusobno sadejstvo jedinica armije i sadejstvo jedinica civilne zaštite. Time se, svakako, ne podrazumeva apsolutna integracija armije i civilne zaštite, jer su im ciljevi različiti, a osim toga, suviše veliko oslanjanje jednih na druge umanjilo bi kako efikasnost vojnih snaga, tako i karakter organizacije civilne zaštite. Razne zemlje, prema stepenu razvika svojih organizacija civilne zaštite, rešavaju taj problem na razne načine.

Od završetka rata naovamo Švedska je uložila ogromne svote kako u modernizaciju svoje armije, tako i u izgradnju efikasne civilne zaštite. Postavljen je princip ostvarenja tzv. *totalne odbranbene spremnosti* i u tu su svrhu maksimalno koordinirani zadaci vojne, civilne, materijalno-ekonomske i psihološke odbrane.

Između vojnih vlasti i civilne zaštite postoji tako uska saradnja da su rukovodioci ove druge upoznati sa vojnim planovima i obratno. Na taj su način njeni organi u potpunosti upoznati sa planiranjem moguće intervencije vojnih snaga i na tom području, dok vojne vlasti imaju objektivnu sliku o snagama civilne zaštite.

Taj se princip koordinacije sprovodi od najnižih jedinica preko mesnih, područnih i oblasnih komandi, pa sve do Generalštaba, koji koordinira svoj rad sa rukovodstvom zemaljske civilne zaštite.

U toku rata će to sadejstvo, između ostalog, biti organizovano i na taj način što će vojni komandanti i rukovodioci civilne zaštite u gradovima imati zajednička komandna mesta osigurana od direktnih pogodaka. Cilj toga je da rukovodstvo civilne zaštite i odgovarajuće vojne vlasti u tim mestima budu stalno upoznati sa obostranom situacijom da bi mogli što bolje koordinirati svoj rad.

Vojni krugovi u Švedskoj smatraju da snage civilne zaštite ne bi u najtežim situacijama mogle same odgovoriti svojim zadacima. Rukovodioci civilne zaštite smatraju da se u takvim situacijama treba obratiti vojnim vlastima za pomoć u ljudstvu i materijalu. U poslednje vreme se vodi diskusija kada će vojne jedinice dejstvovati za potrebe civilne zaštite. Prema majoru F. Levenhijelmu, takva situacija može nastati:

a) *Na regionalnoj bazi*, naprimer, u slučaju pretpostavljene neprijateljske invazije, ili čak invazije na jednom užem području. Prema stavu Švedana, u to vreme već mora sa tog područja biti sprovedena evakuacija staraca, majki i dece, kao i bolesnih, a ostatak civilnog stanovništva treba tako evakuisati da ne dođe do ometanja vojnih operacija, a naročito vojnih transporta. U tom slučaju vojne vlasti treba da osiguraju evakuacione puteve kroz eventualno postavljena minska polja; transportna sredstva i sanitetsku službu; da spreče nagomilavanje ljudi koji bi predstavljali cilj za neprijateljsku avijaciju i omoguće evakuaciju tokom noći.

Pretpostavlja se da će vojne jedinice u tom predelu (vojna policija, transportne jedinice, sanitetske jedinice) dobiti naređenje da se stave na raspolaganje odgovarajućim komandantima civilne zaštite — za izvršenje određenih zadataka.

b) *Na lokalnoj bazi*, naprimer, pri napadu nuklearnim oružjima na gusto naseljeni predeo. Tu će se vrlo verovatno ukazati potreba za angažovanjem vojnih jedinica, štaviše, ukoliko to opštevojna situacija dozvoljava, vojni komandant može da stavi komandantu civilne zaštite na raspolaganje veliki deo svojih jedinica. To se naročito odnosi na vojni sanitet i transportne jedinice. Vojne jedinice treba pre svega upotrebiti za zbrinjavanje ozleđenih, uspostavljanje veza, miniranje i rušenje teško oštećenih zgrada, itd.

Međutim, može doći i do upotrebe jedinica i organizacija civilne zaštite u vojnim operacijama. Pomenuti major smatra da, iako se to kosi sa osnovnim principima civilne zaštite, treba celokupno ljudstvo, transportna sredstva, itd. civilne zaštite staviti na raspolaganje i pod direktnu komandu vojnih vlasti.

Osnovna koncepcija Švedana leži u njihovoj postavci da u epohi »totalnog rata« mora postojati i »totalna odbrana«.

Mr Ph Z. B.

(Po podacima iz *Tidskrift för Sveriges Civiltförsvar* № 9, 1954
i *Ziviler Luftschutz*, № 4, 1956)

DALEKI ISTOK

RATNA OPREMA ZA INDISKE ORUŽANE SNAGE

Indiska vlada izvršila je zamašnu porudžbinu britanskih mlaznih bombardera, tenkova i drugog oružja.

Prema datim obaveštenjima, Britanija će verovatno isporučiti Indiji oko 40 mlaznih bombardera *Canberra*, za zamenu zastarelih američkih aviona *Liberator* iz Drugog svetskog rata. Izgleda da postoje pregovori o isporuci približnog broja tenkova *Centurion*, kao i druge ratne opreme.

Indiske oružane snage su u prošlosti bile naoružane i opremljene najvećim delom britanskim oružjem i materijalom. Promena kalibra, standarda i konstrukcionih projekata i nagli prelazak na snabdevanje iz druge zemlje, mogli bi imati nepovoljan uticaj na odbranbenu efikasnost zemlje, makar to bilo i privremeno.

Indiski godišnji budžet odbrane iznosi oko 420 miliona dolara. Sada je u toku program modernizacije i na vojnom polju. Postoje obaveštenja da Indija ispituje i mogućnost kupovine vojnih i civilnih aviona iz SSSR-a.

(*Military Review*, jun 1956)